ИСПОЛКОМ АПАСТОВСКОГО МУНИЦИПАЛЬНОГО РАЙОНА РЕСПУБЛИКИ ТАТАРСТАН

422350, пгт. Апастово, улица Советская, д.2

ТАТАРСТАН РЕСПУБЛИКАСЫ АПАС МУНИЦИПАЛЬ РАЙОНЫ БАШКАРМА КОМИТЕТЫ

422350, штп. Апас, Советская урамы, 2 йорт

тел.: (84376) 2-13-52, факс: 2-19-27, e-mail: apast@tatar.ru, http://apastovo.tatarstan.ru

ПОСТАНОВЛЕНИЕ **КАРАР**

№ *39* от *12.02.2019*

Бюджет акчаларының баш администраторлары тарафыннан эчке финанс тикшерүе һәм эчке финанс аудитын гамәлгә ашыру тәртибен раслау турында

Россия Федерациясе Бюджет кодексының 157 һәм 269.2 статьясындагы 4 пункты нигезендә, Апас муниципаль районында эчке финанс тикшерүе һәм эчке финанс аудитының бюджет акчаларының Баш администраторлары тарафыннан башкарылуын анализлау буенча бюджет вәкаләтләрен үтәүне оештыру максатларында, Апас муниципаль районы башкарма комитеты карар итә:

1.Бюджет акчаларының баш администраторлары тарафыннан эчке финанс тикшерүе һәм эчке финанс аудитын гамәлгә ашыру тәртибен расларга.

2.Әлеге карарны Татарстан Республикасы хокукый мәгълүмат рәсми порталында бастырып чыгарырга (http://pravo.tatarstan.ru/) һәм Апас муниципаль районы сайтында " Интернет "мәгълүмат-коммуникация челтәрендә урнаштырырга.

3.Әлеге карарның үтәлешен контрольдә тотуны Финанс-бюджет палатасы җитәкчесе Р. Г. Имаметдиновны йөкләргә.

Җитәкче **А.Н. Гыйбадуллин**

Бюджет акчаларының баш администраторлары тарафыннан эчке финанс тикшерүе һәм эчке финанс аудитын гамәлгә ашыру тәртибе

I. Гомуми нигезләмәләр

1. Әлеге Тәртип Татарстан Республикасы Апас муниципаль районының бюджет акчаларының Баш администраторлары тарафыннан эчке финанс контролен гамәлгә ашыру кагыйдәләрен һәм эчке финанс аудитының функциональ бәйсезлеге нигезендә билгели.

II. Эчке финанс контролен гамәлгә ашыру

2. Эчке финанс контроле Татарстан Республикасы Апас муниципаль районы бюджетын төзү һәм үтәү, бюджет исәбен алып бару һәм бюджет хисаплылыгын төзү буенча Эчке процедураларны оештыручы һәм башкаручы (алга таба - Эчке бюджет процедуралары) бюджет акчаларының баш администраторының өзлексез җитәкчеләре (җитәкчеләр урынбасарлары), башка вазыйфаи затлары тарафыннан гамәлгә ашырыла. Эчке финанс контроле юнәлдерелгән:
а) Татарстан Республикасы Апас муниципаль районы бюджеты акчаларын баш администраторының (алга таба - текст буенча), Апас муниципаль районы бюджетын төзүне һәм үтәлешен җайга сала торган хокукый актларын үтәү, бюджет хисабын төзү һәм бюджет исәбен алып бару, хисап сәясәтен алып бару тәртибен дә кертеп (алга таба - Эчке стандартлар));
б) бюджет акчаларын куллануның нәтиҗәлелеген һәм экономлыгын арттыру буенча чаралар әзерләү һәм оештыру.
3. Бюджет акчаларының баш администраторы бүлекчәләренең вазыйфаи затлары түбәндәге эчке бюджет процедураларына карата аларның вазыйфаи регламентлары нигезендә эчке финанс контролен гамәлгә ашыра:
а) Татарстан Республикасы Апас муниципаль районы Башкарма комитетына (алга таба текст буенча- Башкарма комитет) бюджет проектын төзү һәм карау өчен кирәкле документларны, шул исәптән чыгым йөкләмәләре һәм бюджет ассигнованиеләренең нигезләүләре реестрларын төзү һәм тапшыру;
б) бюджет проектын төзү һәм карау өчен кирәкле бюджет акчаларының баш администраторына документлар төзү һәм тапшыру;
в) бюджет керемнәре, бюджет чыгымнары һәм бюджет кытлыгын финанслау чыганаклары буенча касса планын төзү һәм алып бару өчен кирәкле Башкарма комитетка документлар төзү һәм тапшыру;
г) бюджет акчаларын баш бүлүченең (бүлүченең) бюджет язмасын төзү, раслау һәм алып бару;
д) бюджетның җыелма бюджет язмасын Формалаштыру һәм алып бару өчен, шулай ук бюджет ассигнованиеләрен һәм бюджет йөкләмәләре лимитларын бюджет акчаларын баш бүлүчеләргә җиткерү (бүлү) өчен кирәкле Башкарма комитетка документларны төзү һәм җибәрү;
е) бюджет сметаларын төзү, раслау һәм алып бару;
ж) ведомство буйсынуындагы муниципаль учреждениеләргә карата муниципаль биремнәрне Формалаштыру һәм раслау;
з) бюджет сметасын үтәү;
һәм) бюджет йөкләмәләрен кабул итү һәм үтәү;
к) Россия Федерациясендә таможня җайга салуы турында законнар нигезендә гамәлгә ашырыла торган операцияләрдән тыш, түләүләрнең (бюджет кытлыгын финанслау чыганаклары керү) дөреслеген, тулылыгын һәм үз вакытында башкарылуын (бюджет кытлыгын финанслау чыганаклары керү) исәпләү, исәпкә алу һәм контрольдә тотуны гамәлгә ашыру);
л) артык түләнгән (эзләтеп алынган) түләүләрне кире кайтару турында карарлар кабул итү, шулай ук артык алынган суммаларга исәпләнгән процентларны һәм мондый кире кайтаруны үз вакытында гамәлгә ашырган өчен процентларны (салымнар һәм җыемнар турында Россия Федерациясе законнары нигезендә гамәлгә ашырыла торган операцияләрдән тыш, Россия Федерациясендә таможня җайга салуы турында законнар нигезендә гамәлгә ашырыла торган операцияләрдән тыш) кабул итү);
м) Россия Федерациясендә таможня җайга салуы турында законнар нигезендә гамәлгә ашырыла торган операцияләрдән тыш (операцияләрдән тыш) бюджетка түләүләрне исәпләү (төгәлләштерү) турында карарлар кабул итү);
н) бюджет исәбен алып бару, шул исәптән беренчел исәп документларын исәпкә алуга кабул итү (җыелма исәп документларын төзү), беренчел исәп документларында һәм бюджет исәбе регистрларында күрсәтелгән мәгълүматны чагылдыру, милекне һәм йөкләмәләрне бәяләүне үткәрү, шулай ук инвентарьлаштыру процедурасы;
о) бюджет хисаплылыгын һәм җыелма бюджет хисаплылыгын төзү һәм тапшыру;
п) Татарстан Республикасы Апас муниципаль районына дәгъвалар буенча Суд актларын, шулай ук Татарстан Республикасы Апас муниципаль районы казна учреждениеләренең акчалата йөкләмәләре буенча Татарстан Республикасы бюджеты акчасына түләтүне күздә тоткан суд актларын үтәү.
4. Эчке финанс контролен гамәлгә ашырганда түбәндәге Контроль эшләр башкарыла:

а) бюджет хокук мөнәсәбәтләрен һәм эчке стандартларны җайга салучы Россия Федерациясе һәм Татарстан Республикасы норматив хокукый актлары таләпләренә туры килү-килмәүне тикшерү;
б) операцияләрне авторизацияләү (эчке бюджет процедураларын башкару өчен кирәкле документларны формалаштыру буенча гамәлләр);
в) чагыштыру мәгълүматлар;
г) эчке бюджет процедураларының үтәлеше нәтиҗәләре турында мәгълүматны җыю һәм анализлау.
5. Эчке финанс контролен үткәрү формалары булып әлеге Тәртипнең 5 пунктында күрсәтелгән (алга таба - контроль гамәлләр), үз - үзеңне тикшерү барышында кулланыла торган һәм (яки) буйсынганлык дәрәҗәсе буенча контроль (ведомство карамагындагы) барышында кулланыла торган контроль гамәлләр (алга таба-контроль ысуллары) тора.
6. Контроль гамәлләре подразделяются бу визуальные, Автоматический һәм смешанные. Визуаль контроль гамәлләре автоматлаштыру гамәли программа чараларын кулланмыйча гамәлгә ашырыла. Автомат контроль гамәлләр вазыйфаи затлар катнашыннан башка автоматлаштыруның гамәли программа чараларын кулланып гамәлгә ашырыла контроль гамәлләре вазыйфаи затлар катнашында автоматлаштырылган программа чараларын кулланып башкарыла.
7. Контроль гамәлләр үткәрү ысулларына түбәндәгеләр керә:
а) контроль гамәлләр һәр операциягә карата башкарыла торган тоташ ысул (эчке бюджет процедурасын үтәү өчен кирәкле документны формалаштыру буенча гамәлләр);
б) контроль гамәлләр аерым үткәрелгән операциягә карата гамәлгә ашырыла торган сайлап алу ысулы (эчке бюджет процедурасын үтәү өчен кирәкле документны формалаштыру буенча гамәлләр).
8. Эчке финанс контролен үткәрүгә әзерлек эчке бюджет процедураларын үтәү нәтиҗәләре өчен җаваплы һәр бүлек җитәкчесе тарафыннан эчке финанс тикшерүе картасын формалаштырудан (актуальләштерү) гыйбарәт.
9. Эчке финанс контроле картасында анда чагылдырыла торган һәр мәсьәлә буенча операцияне үтәү өчен җаваплы вазыйфаи зат (эчке бюджет процедурасын үтәү өчен кирәкле документны формалаштыру буенча гамәлләр), операцияне башкаруның вакытлылыгы, контроль гамәлләрне, контроль гамәлләрне гамәлгә ашыручы вазыйфаи затлар турында мәгълүматлар күрсәтелә.
10. Эчке финанс контроле картасын формалаштыру (актуальләштерү) процессы түбәндәге этапларны үз эченә ала:
а) тикшерү һәм контроль гамәлләр методларын билгеләү максатларында эчке финанс тикшерүе предметына анализ (алга таба-эчке финанс тикшерүе процедуралары));
б) аерым операцияләргә карата контроль гамәлләр үткәрүнең кирәклеген яисә кирәген күрсәтеп, операцияләр (эчке бюджет процедурасын үтәү өчен кирәкле документларны формалаштыру буенча гамәлләр) исемлеген формалаштыру.
11. Эчке финанс контроле эчке финанс контроленең расланган картасы нигезендә гамәлгә ашырыла.
12. Эчке финанс тикшерүе карталарын раслау бюджет акчаларының баш администраторы җитәкчесе (җитәкчесе урынбасары) тарафыннан гамәлгә ашырыла.
13. Эчке финанс тикшерүе карталарын актуальләштерү үткәрелә:
а) Чираттагы финанс елы башланганчы;
б) бюджет акчаларының баш администраторы (җитәкчесе урынбасары) эчке финанс контроле карталарына үзгәрешләр кертү турында Карар кабул иткәндә;
в) бюджет хокук мөнәсәбәтләрен җайга сала торган, эчке бюджет процедураларын үзгәртү кирәклеген билгели торган норматив хокукый актларга үзгәрешләр кертелгән очракта.
14.Эчке финанс тикшерүе карталарын актуальләштерү (формалаштыру) елына бер тапкырдан да ким түгел.
15. Эчке финанс контролен оештыру өчен бюджет акчаларының баш администраторы җитәкчесе яки җитәкчесе урынбасары җаваплы.
16.Бюджет акчаларының баш администраторы соралган мәгълүматны һәм документларны эчке финанс контролен гамәлгә ашыруны анализлауны үткәрү максатларында тапшырырга тиеш.
17.Эчке финанс контроле эчке финанс контроле карталарында күрсәтелгән периодичности, контроль методларын һәм ысулларын үтәү белән гамәлгә ашырыла.
18.Үзконтроль бюджет акчаларының баш администраторының вазыйфаи заты тарафыннан бюджет хокук мөнәсәбәтләрен, эчке стандартларны һәм вазыйфаи регламентларга туры килүгә тикшерү юлы белән, шулай ук операция ясауга тискәре йогынты ясый торган сәбәпләрне (факторларны) бәяләү юлы белән башкарыла.
19. Буйсынганлык дәрәҗәсе буенча Контроль, буйсынган вазыйфаи затлар тарафыннан гамәлгә ашырыла торган операцияләрне (эчке бюджет процедураларын башкару өчен кирәкле документларны формалаштыру буенча гамәлләрне) авторизацияләү юлы белән, бюджет акчаларының баш администраторы (башка вәкаләтле зат) җитәкчесе (җитәкче урынбасары) (җитәкче урынбасары) тарафыннан тоташ ысул белән гамәлгә ашырыла.

III. Эчке финанс аудитын гамәлгә ашыру

27. Эчке финанс аудиты вәкаләтле вазыйфаи затлар, бюджет акчаларының баш администраторы (алга таба - эчке финанс аудиты субъекты) хезмәткәрләре тарафыннан функциональ бәйсезлек нигезендә гамәлгә ашырыла.
Эчке финанс аудиты субъекты турыдан-туры һәм бары тик Татарстан Республикасы бюджеты акчаларының баш администраторы җитәкчесенә генә буйсына.
Эчке финанс аудит субъекты эшчәнлеге Законлылык, объектив, нәтиҗәлелек, бәйсезлек һәм профессиональ компетентлык, шулай ук системалык, җаваплылык һәм стандартлаштыру принципларына нигезләнә.
28. Максатлары эчке финанс аудит булып тора:
а) эчке финанс тикшерүенең ышанычлылыгын бәяләү һәм аның нәтиҗәлелеген арттыру буенча тәкъдимнәр әзерләү;
б) бюджет хисаплылыгының дөреслеген һәм бюджет исәбен алып бару тәртибенең Россия Федерациясе Финанс министрлыгы тарафыннан билгеләнгән методологиянең һәм бюджет исәбе стандартларының туры килүен раслау;
в) бюджет акчаларын куллануның нәтиҗәлелеген һәм экономикасын арттыру турында тәкъдимнәр әзерләү.
29. Эчке финанс аудитының предметы булып бюджет акчаларының баш администраторының структур бүлекчәләре, ведомство карамагындагы бүлүчеләр һәм бюджет акчаларын алучылар, бюджет керемнәре администраторлары, Татарстан Республикасы бюджеты кытлыгын финанслау чыганаклары администраторлары (алга таба - аудит объектлары) тарафыннан кылынган финанс һәм хуҗалык операцияләре җыелмасы, шулай ук эчке финанс контролен оештыру һәм гамәлгә ашыру тора.
30. Эчке финанс аудит пландагы һәм планнан тыш аудитор тикшерүләре үткәрү юлы белән гамәлгә ашырыла. Планлы тикшерүләр бюджет акчаларының баш администраторы җитәкчесе тарафыннан расланган эчке финанс аудитының еллык планы (алга таба - план) нигезендә гамәлгә ашырыла.
31. Эчке финанс аудиты субъекты Татарстан Республикасы бюджеты проектын төзү һәм карау максатларында Башкарма комитетка җибәрелә торган бюджет акчаларының баш администраторы, бюджет керемнәренең баш администраторы һәм бюджет кытлыгын финанслау чыганакларының баш администраторы тарафыннан билгеләнгән тәртиптә бюджет акчаларының баш администраторы тарафыннан җибәрелә торган документларның нигезлелеге һәм тулылыгы мәсьәләләре буенча бәяләмәләр әзерләүне гамәлгә ашырырга хокуклы.
32. Аудитор тикшерүе аерыла:
а) эчке финанс аудит субъекты урнашкан урында аның соравы буенча бирелгән мәгълүмат һәм материаллар нигезендә үткәрелә торган камераль тикшерүләр;
б) аудит объектларының урнашу урыны буенча үткәрелә торган күчмә тикшерүләр;
в) эчке финанс аудит субъекты урнашкан урын буенча да, аудит объектлары урнашкан урын буенча да үткәрелә торган катнаш тикшерүләр.
33. Аудитор тикшерүләре уздырганда эчке финанс аудит субъекты вазыйфаи затлары хокуклы:
дәлилләнгән запрос нигезендә аудитор тикшерүләре үткәрү өчен кирәкле документларны, Материалларны һәм мәгълүматны, шул исәптән эчке финанс контролен оештыру һәм үткәрү нәтиҗәләре турында мәгълүматны соратып алырга һәм алырга;
аудитор тикшерүе гамәлгә ашырыла торган объектларга һәм территорияләргә йөрү;
бәйсез экспертларны җәлеп итү.
Әлеге таләпне җибәрү һәм үтәү вакыты бюджет акчаларын баш бүлүче, бюджет керемнәренең баш администраторы һәм бюджет кытлыгын финанслау чыганакларының баш администраторы тарафыннан билгеләнә.
34. Эчке финанс аудиты субъекты бурычлы:
а) билгеләнгән эшчәнлек өлкәсендә норматив хокукый актлар таләпләрен үтәргә;
б) аудитор тикшерүе программасы нигезендә аудитор тикшерүләре үткәрергә;
в) аудит объектының җитәкчесен яисә вәкаләтле вазыйфаи затын аудитор тикшерүе программасы белән, шулай ук аудитор тикшерүләре нәтиҗәләре (актлар һәм бәяләмәләр) белән таныштыру.
35. Эчке финанс аудитын оештыру өчен бюджет акчаларының баш администраторы җитәкчесе җаваплы.
36. Бюджет акчаларын баш бүлүче, бюджет керемнәре баш администраторы һәм бюджет кытлыгын финанслау чыганаклары баш администраторы эчке финанс аудитын гамәлгә ашыруны анализлауны үткәрү максатларында соратып алына торган мәгълүматны һәм документларны вәкаләтле органга тапшырырга тиеш.
37. Планны төзү, раслау һәм алып бару бюджет акчаларының баш администраторы тарафыннан билгеләнгән тәртиптә гамәлгә ашырыла.

38. План аудитор тикшерүләре исемлеген тәшкил итә, аларны чираттагы финанс елында уздыру күздә тотыла.
Һәр аудитор тикшерүе буенча планда тикшерелүче эчке бюджет процедурасы, аудит объектлары, аудитор тикшерүе үткәрү вакыты һәм җаваплы башкаручылар күрсәтелә.
39. Аудитор тикшерүләре планлаштырганда исәпкә алына:
а) операцияләрнең (эчке бюджет процедурасын үтәү өчен кирәкле документны формалаштыру буенча гамәлләр), аудит объектларының бер типик операцияләре төркемнәренең әһәмияте, алар бу операцияләрне хокуксыз үтәгән очракта бюджет акчаларының баш администраторының еллык һәм (яисә) квартал бюджет хисаплылыгына сизелерлек йогынты ясый ала;
б) эчке финанс тикшерүенең нәтиҗәлелеген (ышанычлылыгын) тестлау өчен тикшерелә торган операцияләрне (эчке бюджет процедурасын үтәү өчен кирәкле документны формалаштыру буенча гамәлләр) сайлап алу күләменә йогынты ясый торган факторлар, аларга шул исәптән визуаль контроль гамәлләр башкаруның ешлыгы, эчке финанс тикшерүе процедураларының существенность һәм эчке финанс тикшерүе процедураларының автоматлаштыру дәрәҗәсе керә;
в) эчке финанс тикшерүе процедураларын үткәргәннән соң әһәмиятле бюджет хәвефләре булу;
г) эчке финанс аудитының ресурслар белән тәэмин ителеш дәрәҗәсе (хезмәт, матди һәм финанс белән тәэмин ителеш дәрәҗәсе);
д) аудитор тикшерүләре билгеләнгән срокларда уздыру мөмкинлеге;
е) планнан тыш аудитор тикшерүләре башкару өчен вакыт резервы булу.
40. План төзү максатларында эчке финанс аудиты субъекты аудит объектлары турындагы белешмәләргә, шул исәптән нәтиҗәләр турындагы белешмәләргә башлангыч анализ ясарга тиеш:
а) аудитор тикшерелергә тиешле чор эчендә эчке финанс контролен гамәлгә ашыру;
б) аудит объектларының финанс-хуҗалык эшчәнлегенә карата Татарстан Республикасы Финанс министрлыгы һәм Татарстан Республикасы Хисап палатасы тарафыннан агымдагы һәм (яисә) хисап финанс елында контроль чаралар үткәрү.
41. План Чираттагы финанс елы башланганчы төзелә һәм раслана.
42. Аудитор тикшерүе бюджет акчаларының баш администраторы җитәкчесе карары белән билгеләнә.
43.Аудитор тикшерүе эчке финанс аудит субъекты җитәкчесе тарафыннан расланган аудитор тикшерүе программасы нигезендә үткәрелә.
44.Аудитор тикшерүе программасын төзегәндә аудитор Төркеме формалаша, аудитор тикшерүе үткәрә торган хезмәткәрләрдән тора һәм аудитор төркеме әгъзалары арасында вазыйфалар бүленә. Аудитор тикшерүе программасында булырга тиеш:
а) аудитор тикшерүе темасы;
б) аудит объектларының исеме;
в) аудитор тикшерүе барышында өйрәнергә тиешле мәсьәләләр исемлеге, шулай ук аны үткәрү вакыты.
45. Аудитор тикшерүе барышында тикшерү үткәрелә:
а) эчке финанс контролен гамәлгә ашыру;
б) эчке бюджет процедураларын үтәү һәм бюджет акчаларын куллануның нәтиҗәлелеге Законлылык;
в) аудит объекты тарафыннан кабул ителгән хисап сәясәтен алып бару, шул исәптән аның бюджет исәбе өлкәсендәге үзгәрешләргә туры килүен тикшерү;
г) эчке бюджет процедураларын гамәлгә ашырганда аудит объекты тарафыннан автоматлаштырылган мәгълүмат системаларын куллану;
д) бюджет исәбенә алу мәсьәләләре, шул исәптән бюджет хисабын алып бару өчен җаваплы затның һөнәри фикереннән чыгып карар кабул ителә торган мәсьәләләр;
е) кулланучыларның мәгълүмат базаларына керү хокукы бирү, бюджет вәкаләтләрен гамәлгә ашыруны тәэмин итә торган автоматлаштырылган мәгълүмат системаларыннан мәгълүмат кертү һәм чыгару;
ж) финанс һәм беренчел исәп документларын формалаштыру, шулай ук бюджет исәбе регистрларында язмаларга керү хокукы бирү;
з) бюджет хисаплылыгы.
46. Аудитор тикшерүе башкару юлы белән үткәрелә:
а) эчке бюджет процедурасының һәм (яки) матди активларның операцияләрен гамәлгә ашыру белән бәйле документларны һәм язмаларны өйрәнүне тикшерү;
б) эчке бюджет процедурасының операцияләрен үтәү барышында вазыйфаи затларның һәм объект хезмәткәрләренең гамәлләрен системалы рәвештә өйрәнүне күз алдына китерә торган күзәтү;
в) аудитор тикшерүе үткәрү өчен кирәкле мәгълүматлар алу максатларында хәбәрдар затларга аудит объекты чикләрендә яки аннан читтә мөрәҗәгать итү соратып алына;
г) бюджет исәбе регистрындагы мәгълүмат запросына җавап бирә торган дәлил;
д) аудит объекты җитештергән арифметик исәп-хисапларның төгәллеген яки эчке финанс аудит бүлеге хезмәткәре тарафыннан мөстәкыйль исәп-хисаплауны тикшерүне үз эченә алган пересчет;

е) эчке бюджет процедураларын гамәлгә ашыру турындагы белешмәләргә нигезләнгән чагыштырмаларны һәм закончалыкларны анализлый торган аналитик процедуралар, шулай ук бюджет учетында дөрес чагылдырылмаган операцияләрне һәм аларның сәбәпләрен һәм кимчелекләрен ачыклау максатыннан алынган мәгълүмат белән күрсәтелгән чагыштырма һәм закончалыкларны өйрәнү.

47. Аудитор тикшерүе барышында тиешле ышанычлы дәлилләр бирелергә тиеш. Дәлилләргә эш документларына нигезләнгән һәм эчке бюджет процедураларын гамәлгә ашыруда ачыкланган хокук бозу һәм җитешсезлекләрнең булуын раслаучы аудит объектлары, шулай ук аудитор тикшерүе нәтиҗәләре буенча нәтиҗә һәм тәкъдимнәр чыгару өчен нигез булып торган җитәрлек фактлагы мәгълүматлар һәм дөрес мәгълүмат кирә.